

alimara

Revista de Treball Social

Època 5 / número 51 / Desembre 2008

Consell de
Mallorca

Núm 51

Època 5. Desembre 2008

Edita: Institut d'Afers Socials
Consell de Mallorca

Coordinació i redacció:
Servei de planificació i documentació.
General Riera, 67
07010 Palma

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió
dels seus autors.

Les polítiques d'infància: una obligada aposta de futur

Josefina Ramis

Consellera de Joventut i Igualtat
del Consell de Mallorca
i vicepresidenta de l'IMAS

L'ONU aprovà el dia 20 de novembre de l'any 1959 la Declaració dels Drets de la Infància. Els drets recollits en aquesta convenció són universals i indivisibles i, per tant, objecte i mereixedors de l'atenció de tothom, i més en una data com la que vivim aquests dies.

Així, és clar que és molt important celebrar aquest dia, tant les institucions, els governs, les associacions, les ONG... com els ciutadans i les ciutadanes d'arreu del món. Però el que resulta contradictori és que moltes d'aquestes persones que participen a la celebració no tinguin clar quins són els 54 articles que conté la Convenció sobre els Drets de l'Infant. Precisament, la Declaració inicial esmentada se'n deriva Convenció, adoptada per les Nacions Unides l'any 1989 i que a finals de 1997 ja havia estat ratificada per tots els països, excepte Somàlia i els Estats Units, tot i que es formularen reserves als articles 37 i 40 (específics sobre la justícia de menors).

Un cop situats aquí, m'agradaria recordar alguns principis bàsics conseqüència directa de tot aquest procés. El primer, és la definició consensuada del que es considera infant: tot individu menor de 18 anys, llevat que, en virtut de la llei que li sigui aplicada, hagi assolit abans la

majoria d'edat. I segon, que els infants tenen dret a "atenció i assistència especials" (ja anunciats a la *Declaració Universal dels Drets Humans, 1948*). La Convenció referma aquest darrer principi i disposa de quina manera es poden i s'han de protegir els drets de tots els infants.

Si és cert que actualment la infància viu una situació dramàtica en algunes parts del món, on els seus drets són violats de manera sistemàtica —situació que ha de ser denunciada per totes les institucions, governs i per tots els ciutadans i ciutadanes del món de manera taxativa i incansable—, també ho és que el procés d'implementació dels principis continguts en aquesta Convenció a societats com la nostra ha avançat.

Així, les administracions competents en la matèria han adequat l'atenció donada a les necessitats dels nins i les nines, respectant els seus drets. Tot i que s'ha treballat en aquesta línia i que s'han invertit molts esforços en aquest sentit, també resulta evident que encara ens falta camí per recórrer. I precisament avui, i com a responsable de les polítiques de protecció a la infància de Mallorca, vull recordar (a tots i a totes) que és un dia prou indicat per refermar el nostre compromís. Per mirar enrere, però també per repensar el present. La reflexió i l'anàlisi ens permeten construir futur, aquest futur de les polítiques d'infància a la nostra illa, una de les grans oblidades en legislatures anteriors.

Pel que fa a les polítiques de protecció al menor, encara són molts els desafiaments que resten per superar i els nous reptes als quals s'enfronta la infància de la nostra terra no són escassos. Avui per avui, ja identifiquem quines són les problemàtiques emergents de major rellevància a les quals han de fer front els nins i les nines de la nostra Illa, per, a continuació, poder emprendre i desenvolupar totes aquelles iniciatives, serveis, accions i mesures que són imprescindibles per donar una resposta decidida i immediata a aquestes situacions.

Algunes d'aquestes respostes ja són una realitat en el cas del Consell de Mallorca: un pla d'equipaments residencials, elaboració de protocols de derivació consensuats amb tots els àmbits implicats en la protecció, creació d'un consell assessor de famílies acollidores, revisió i augment dels concerts amb les entitats col·laboradores posant-nos al mateix nivell que la resta de comunitats autònomes de l'Estat espanyol. També donam resposta amb la convocatòria de subvencions per a entitats sense ànim de lucre, precisament per a la millora de les infraestructures destinades a la infància i la gestió de qualitat, amb la participació en campanyes per a la sensibilització i la denúncia d'abusos, i per difondre el concepte de famílies d'acolliment, etc.

Reptes davant un nou context

L'avanç en aquest camí té com a objectiu el reconeixement ple dels drets de la infància i és, com ja he dit abans, el repte que marca el nostre nord: som conscients que el nin o nina ha de deixar de ser vist com a objecte passiu de protecció. Se'ls ha de tractar com a subjectes de dret que en ocasions

són víctimes de situacions violentes i que requereixen protecció. Així, cal apostar per polítiques on es faci evident fer-los partícips actius del seu propi futur.

No podem oblidar tampoc un context nou: canvis socials que es produeixen en una societat desenvolupada com és la nostra. Aquesta transformació vers una economia globalitzada afecta la infància i la família, i ha provocat canvis importants en tots els àmbits: salut infantil, sistema educatiu, irrupció de les TIC dins la quotidianitat i els mitjans de comunicació (funció globalitzadora), la violència juvenil (i el marc jurídic de la responsabilitat penal del menor) la pobresa i l'exclusió social infantil en augment, la seva relació amb la monomarentalitat,...

Desgraciadament, el que sí demostren les estadístiques amb les que comptam a l'Institut Mallorquí, d'Afers Socials (IMAS), és que els nins i nines que es troben en situació de risc i desprotecció social van en augment. Des de principis de legislatura, el Servei de Protecció del Menor i la Família de l'IMAS treballa per difondre la sensibilitat social envers les situacions de desprotecció i els maltractaments infantils. Alhora, també milloram els sistemes de detecció, notificació i intervenció de totes les formes de violència que afecten les persones menors d'edat. Tot i l'augment de recursos econòmics i professionals que s'ha realitzat en els pressupostos de 2008 i 2009, encara ens semblen pocs. Tot i així, les estadístiques no ens acompanyen i cal impulsar noves accions adreçades a augmentar el coneixement, la prevenció i la intervenció contra el maltractament infantil. Un capítol a part és el tema dels acolliments: la millora dels programes d'acolliment, nins i nines majors de 7 anys, grups de germans i infants amb algun tipus de discapacitat a l'espera de famílies. Precisament, és en aquest sentit que hem llançat la campanya de sensibilització *Acceptes el repte?* dirigida a la població en general i que pretén aconseguir famílies d'acollida o adoptives per a aquests infants.

Sense oblidar que els drets han de formar part de tots els dies dels nostres infants i els nostres adolescents durant tot l'any, aquesta jornada ens dona una oportunitat a polítics i a ciutadans i ciutadanes de tot arreu, per reflexionar sobre quins són els seus drets i si realment s'estan complint.

Vagi per dit que en els darrers anys han sorgit veus de professionals que relacionen el dret de la infància i l'adolescència i el seu major desenvolupament (*per al compliment efectiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant*) amb la participació infantil. Es defensa que *"la pràctica d'aquest dret requereix promoure una cultura diferent de l'apropament als drets i responsabilitats, així com a les necessitats de la infància i que no n'hi ha prou amb la seva simple plasmació jurídica"*. Possiblement, aquesta sigui l'autèntica aposta de les polítiques d'infància, el nostre vertader repte.